

Atuqwan Ukush

El ratón con el zorro

Quechua de Margos – Yarowilca – Lauricocha,
Huánuco

© 2017 Asociación Cristiana JAWCA
Pasaje San Mateo, Lote 05, La Esperanza – Amarilis
Huánuco – Perú – 2017

Ilustrador: Jhonel Rosales Córdova

Unayshi juk runa atska jarata mururqan. Tsayshi jaran tsoqluna kaptin waray waray ukushqa suwapayta qalaykurqan. Tsayno suwapaptinshi runaqa juk tsakay trampata churarqan jaran suwaqta tsarinanpaq. Tsay trampashi juk tsakayqa jara suwaq ukushta tsarirqan. Trampa tsariykuptinshi “Ay mamay, ay taytay, ıimapaqraq shamurqäpis?” nir waqarqan.

Tsayno waqaykaptinshi juk atuq tsayman chayarqan. Tsayshi kayno nirqan: —ıIma-nirtaq qam tsaycho ushturaykanki? ıManaku tsaycho ushturashpayki lakikunki?

Tsayno niptinshi ukushqa nirqan: —ıIma-nirtaq noqa lakishqa kaykäman jipash tsurin-wan casaratsimänanpaq kaykaptinqa? Casaratsishayki niykämaptinpis casarayta mana munarmi yarpachakuykä pilapis noqapa trukä tsay jipashwan casarakunanpaq.

Tsayshi atuq kayno nirqan: —¡Calläju!
Qam mana munaptikiqa noqata chay jipash
churinwan casaraykachimächun.

Tsayno niptinshi ukushqa nirqan: —Tsaw-
raqa noqapa trukä tsay jipashwan casarakuyta
munarqa kay trampaman yaykamuy, ari.

Tsawraqa niptinshi atuqqa: —Jipashpa
papänin chayamuptin imaptin perdiykä
imäman —nir jukla ukushta jorquriykur kikin
tsay trampaman yaykukuykurqan. Trampapita
jorquriykuptinshi ukushqa chupanpis
waskaypa waskaptin kushishqa aywakurqan.

Tsay trampacho kaykaqta tariykurshi jarapa
duëñunqa atuqta kunkapita waskawan
watarqan. Wayinman chayaykatsirnashi
nirqan: —Kay kashu senqa, chakcha rinri
atuq chari jaräta waray waray suwapämarqan.
¡Kananmi itsanqa juiciunta jorqushaq!

Tsayno nirshi atuqta juknin juknin pasaypa
wirupäkurqan. Tsayno wiruptinshi atuqqa
kayno nirqan: —¡Ama chaynöqa wirumaychu
churikiwan casarayta munaykaptiqa, papä!

Tsayno niptinshi runaqa lapan aylunkunawan juntakaykur casarakuy munaq waska chupataqa pasaypa wirukuykärirqan. Tsayno wiruptinshi atuqqa ruwakurqan kayno nir: — ;Ama ari chaynöqa wirumaychu jipash churikiwan casarakushaqmi niykaptiqa!

Tsayno niptinshi pasaypa rabyashpan wakpita kaypita masraq wirupäkurqan. Tsayno wiruptinshi atuqqa: —Kananqa wanutsimanqa chari —nir qeshpikuyta munarqan. Tsayno qeshpiyta munarpis manashi puëdirqantsu. Tsaypita pasaypa atipakuykashqanchöshi qeshpikurqan. Itsanqa pasaypa wirushqa karshi japaytapis mana atiparqantsu. Jinapapis wishtuylapashi qeshpir aywakurqan. Tsay wirushqanwanshi juk killa qeshyar machaynincho jitaräkurqan.

<p>Yachatsikuy: Runakuna nishqankunata lutalaqa ama chaskipäshuntsu.</p>
--